

Regeringens proposition till riksdagen med förslag om godkännande av vissa ändringar av gränslinjen som konstaterats vid 2025 års gränsöversyn av riksgränsen mellan Finland och Norge

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att riksdagen ger sitt samtycke till de ändringar av gränslinjen som konstaterats vid 2025 års gränsöversyn av riksgränsen mellan Finland och Norge.

Översynen av riksgränsen mellan Finland och Norge förrättas med stöd av gällande överenskommelser med tjugofem års mellanrum. I enlighet med överenskommelserna förrättades gränsöversyn 1871, 1896–1897, 1925, 1950, 1975–1976 och 2000. Den senaste gränsöversynen ägde rum 2025. Grunddokumenten från gränsöversynen undertecknades i Oslo i augusti 2025.

I områden på land går riksgränsen i rät linje via de riksrösen som anges i gränsmärkesprotokollen. Riksgränsens sträckning överensstämmer med 2000 års gränsöversyn, och därmed ändras gränssträckningen inte i områden på land. Djupfåran har fastställts av gränskommissionerna 2023 och 2024 utifrån mätningar i vattendraget som gjorts med hjälp av de nyaste flygbilderna och utifrån ekolodning. Det enhälliga förslaget från den finska och den norska gränskommissionen om placeringen av gränsen både på land och i vattendraget har angetts i detalj i den gränskarta som utarbetats. Kommissionerna föreslår att hela riksgränsen mellan Norge och Finland stadfästs för de följande 25 åren sådan den beskrivits i handlingarna från gränsöversynen. Det ursprungliga gränsöversynsmaterialet har arkiverats hos utrikesministeriet.

Avsikten är att genom notväxling med den norska regeringen komma överens om ett ömsesidigt godkännande av 2025 års gränsöversyn sedan riksdagen gett sitt samtycke till ändringarna av gränslinjen. Avtalet träder i kraft i enlighet med gränsprotokollet från dateringen på en sådan senare not genom vilken parterna underrättar varandra om att de har slutfört de nationella förfaranden som krävs för ikraftträdandet. Därefter ska de fastställda ändringarna av gränslinjen sättas i kraft genom förordning.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Nuläge.....	3
1.2 Gränsöversynen och handlingar som upprättats	3
1.3 Beredning.....	4
2 Målsättning och de viktigaste förslagen	4
3 Propositionens konsekvenser.....	5
4 Remissvar	5
5 Riksgränsen i Tana älvs vattendrag och föreslagna ändringar av gränslinjen.....	6
6 Ikraftträdande	7
7 Behovet av riksdagens samtycke.....	7
ANDRA BILAGOR.....	9
BILAGA.....	9

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Nuläge

Att regelbundna gränsöversyner ska förrättas mellan Finland och Norge med 25 års mellanrum bestämdes i en deklaration av Ryssland och Sverige-Norge 1847. Detta bekräftades också i en överenskommelse mellan Finland och Norge av den 28 april 1924 om den dåvarande gränsen mellan Petsamo och Finnmark. Före gränsöversynen 2025 har gränsöversyner mellan länderna således gjorts 1871, 1896–1897, 1925, 1950, 1975–1976 och 2000 (RP 108/2002 rd).

I samband med gränsöversynen 2000 föreslog Finlands och Norges gränskommissioner att det i fråga om gränsöversynen ska ingå ett avtal som ska gälla de tekniska åtgärderna i anslutning till skötseln av gränsen och som fortlöpande ska vara i kraft också mellan de egentliga gränsöversynerna. Överenskommelsen om skötseln av riksgränsen mellan Finland och Norge (FördrS 56/2007, nedan *gränsöverenskommelsen*) trädde i kraft 2007. Överenskommelsen samt de handlingar som upprättats med stöd av den överenskommelsen och med stöd av tidigare överenskommelser om skötseln av gränsen utgör grunden för gränsöversynen.

Syftet med den tekniska gränsöversynen är att utföra en genomgripande granskning av gränsens sträckning och systematiskt underhåll av de gränsmärken som anger var gränsen går samt att uppdatera gränshandlingarna. Enligt långvarig praxis har ändringar i gränslinjen fastställts genom notväxling och därefter satts i kraft genom förordning efter att riksdagen har gett sitt samtycke till ändringarna (se FördrS 86/1980, FördrS 3/2003). Grundlagsutskottet har konstaterat att det vid dessa gränsöversyner enligt utskottets mening inte är fråga om några egentliga territorieändringar utan snarast om registrering av ändringar i naturförhållandena vid gränslinjen (GrUB 10/1998 rd).

Riksgränsen mellan Finland och Norge är 737 kilometer lång. Mer än en tredjedel av gränsen, det vill säga 295 kilometer, följer djupfåran i Tana älv, Enare älv, Kietsimäjoki och Rajajoki, nedan *Tana älvs vattendrag*. Resten, det vill säga 442 kilometer, är landgräns. Den västra delen av landgränsen, från Treriksröset mellan Finland, Norge och Sverige till den punkt vid källorna för Tana älvs vattendrag där gränsen börjar följa djupfåran, är 291 kilometer lång. Den östra delen av landgränsen, från djupfårans sista punkt i Nuorgam till gränsröset mellan Finland, Norge och Ryssland i Muotkavaara (Krokfjellet), är 151 kilometer lång.

1.2 Gränsöversynen och handlingar som upprättats

Gränsöversynen år 2025 (den nya riksgränsen) byggde på handlingarna från den föregående gränsöversynen år 2000 (den gamla riksgränsen). Gränsöversynshandlingarna från 2000 motsvarade gränsöversynsmaterialet för 2025, med undantag för den digitala riksgränsen.

Resultaten av gränsöversynen har antecknats i gränsöversynsmaterialet, som omfattar ett gränsprotokoll på finska och ett gränsprotokoll på norska, båda med bilagor, gränsmärkesprotokoll, en serie av 37 riksgränskartor och en digital riksgräns. Utöver protokollet från det avslutande mötet den 22 augusti 2025 innehåller gränsprotokollet också gränsöverenskommelserna, en beskrivning av de tidigare gränsöversynerna och en detaljerad rapport om gränsöversynen 2025. Gränsprotokollet från det avslutande mötet ingår i gränsöversynsmaterialet och har i åskådliggörande syfte fogats till denna regeringsproposition i form av en bilaga.

Gränsmärkesprotokollen innehåller en beskrivning av alla gränsmärken. I respektive protokoll anges gränsmärkets koordinater, avståndet till närmaste gränsmärken, ett fotografi av tecknen på hjärtstenen, en planritning av säkringsmärkena och andra uppgifter om det enskilda gränsmärket. Gränskartorna visar gränslinjen, gränsmärkena med nummer och gränsskyltarna. På kartorna anges dessutom höjdkurvor och namn. Kartorna bygger på ortofoto. Kartorna är i skala 1:50 000 för landgränsen och 1:20 000 för vattengränsen.

I områden på land går riksgränsen i rät linje via de riksrösen som anges i gränsmärkesprotokollen. Riksgränsens sträckning överensstämmer med 2000 års gränsöversyn, och därmed ändras gränssträckningen inte i områden på land. I Tana älvs vattendrag från riksröse 342A till riksröse 343 följer gränsen djupfåran i vattendraget. Djupfåran har fastställts av gränskommissionerna 2023 och 2024 utifrån mätningar i vattendraget som gjorts med hjälp av de nyaste flygbilderna och utifrån ekolodning. Kommissionernas enhälliga förslag om placeringen av gränsen både på land och i vattendraget har angetts i detalj i den gränskarta som utarbetats. Kommissionerna föreslår att hela riksgränsen mellan Norge och Finland stadfästs för de följande 25 åren sådan den beskrivits i handlingarna från gränsöversynen.

Gränsöversynsmaterialet har utarbetats i fyra exemplar, två på finska, två på norska, vilka båda texter har samma giltighet. Gränskommissionernas ordförande undertecknande gränsöversynshandlingarna i Oslo den 22 augusti 2025. Finlands gränskommission överlämnade gränsöversynshandlingarna till utrikesministeriet den 23 oktober 2025. Gränsöversynshandlingarna finns tillgängliga hos utrikesministeriet och Lantmäteriverket, vilka också ger upplysningar om saken på finska och svenska.

Enligt artikel 3 i gränsöverenskommelsen uppdelas gränsens skötsel mellan de föredragsslutande parterna så att Finland svarar för arbetena på det avsnitt, vars skötsel varit på Norges ansvar i den senaste allmänna gränsöversynen, och på motsvarande sätt svarar Norge för arbetena på det avsnitt, vars skötsel varit på Finlands ansvar i den senaste allmänna gränsöversynen. Ansvaret för skötseln av riksgränsens olika avsnitt byts den 1 januari 2026, så som gränskommissionerna har konstaterat vid sitt möte den 15 augusti 2025. Protokollen från gränskommissionernas möten finns som bilaga till det gränsprotokoll som ingår i gränsöversynsmaterialet.

1.3 Beredning

Statsrådet tillsatte vid sitt allmänna sammanträde den 16 december 2021 en i artikel 7 i gränsöverenskommelsen avsedd kommission inför 2025 års gränsöversyn av riksgränsen mellan Finland och Norge och överenskommelse om skötseln av gränsen. Medlemmar i kommissionen var företrädare för Gränsbevakningsväsendet och Lantmäteriverket.

Den 18 augusti 2022 godkände statsrådet dessutom anvisningar åt gränskommissionen om den tekniska gränsöversynen 2025. Anvisningarna uppdaterades genom utrikesministeriets beslut av den 3 februari 2025.

Största delen av arbetet med landgränsen utfördes 2022–2024. Granskningen av tolkningen av djupfårans sträckning i Tana älvs vattendrag utfördes 2023 och 2024. Regeringspropositionen har utarbetats vid utrikesministeriet i samarbete med Lantmäteriverket.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med propositionen är att fastställa de ändringar av gränslinjen som föreslås med anledning av 2025 års gränsöversyn av riksgränsen mellan Finland och Norge. Gränsens

allmänna sträckning förblir oförändrad. I vissa områden i Tana älvs vattendrag kommer det dock att göras ändringar i gränsens sträckning, eftersom gränsen följer den djupfåra som fastställts vid gränsöversynen.

3 Propositionens konsekvenser

Propositionen har inga konsekvenser för ekonomin eller för organisation och personal, och inte heller för företag eller miljön.

De direkta kostnaderna för gränsöversynen har uppgått till cirka 330 000 euro i respektive land. Den skötsel och det underhåll som ska utföras på gränsavsnittet där Finland ansvarar för skötseln hör till Gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter, och därför beaktas inte dessa kostnader i beräkningen. Principen har varit att kostnaderna fördelats jämnt mellan Finland och Norge. Detta har åstadkommit främst genom att arbetet har fördelats så jämnt som möjligt mellan båda parter. Då denna uppdelning inte har kunnat genomföras fullt ut, har kompensation betalats i pengar.

4 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition var på remiss mellan den 9 oktober och 20 november 2025 i webbtjänsten utlåtande.fi.¹ Utlåtanden begärdes av fem instanser, och även andra instanser hade möjlighet att yttra sig i ärendet. Inom den utsatta tiden kom det in sammanlagt två utlåtanden från följande instanser: Gränsbevakningsväsendet och Lantmäteriverket. Dessutom meddelade jord- och skogsbruksministeriet att det inte hade något att yttra i frågan.

Begäran om utlåtande och utlåtandena finns tillgängliga på adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med identifieringskod UM002:00/2025.

Gränsbevakningsväsendet föreslog i sitt utlåtande att gränskommissionernas sammansättning ska fastställas enligt uppgift i stället för person, till exempel skulle Gränsbevakningsväsendet medlem i gränskommissionen vara avdelningschefen för gräns- och sjöavdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet. På så sätt behöver en ny kommissionsmedlem inte utses om den person som sköter uppgiften byts ut. I artikel 7 i gränsöverenskommelsen anges det att i överenskommelsen nämnda behöriga myndigheter är i Finland den tillsatta finska gränsöversynsdelegationen och i Norge den utnämnda norska gränsöverkommisarien. Därmed skulle en omdefiniering av de behöriga myndigheterna kräva att överenskommelsen ändras. Frågan ska utredas noggrannare i samarbete med Norge efter att gränsöversynen har trätt i kraft.

Lantmäteriverket lyfte fram sin roll i beredningen av utkastet till regeringsproposition och stödde propositionen. Verket lyfte även fram artikel 3 i gränsöverenskommelsen, i vilken det föreskrivs om ansvaret för skötseln av gränsen. Lantmäteriverket föreslog att det i artikeln föreskrivna bytet av ansvaret för gränsskötseln från och med den 1 januari 2026 fram till följande allmänna gränsöversyn skulle ske på följande sätt: 1) Finland tar ansvaret för arbetena på avsnittet från Treriksroset i Koltajärvi (Golddajávri), där Finlands, Norges och Sveriges gränser möts, till Tana älvs vattendrag (riksröse 342 A); 2) Norge tar ansvaret för arbetena på avsnittet från Tana älv (riksröse 343) till gränsroset i Muotkavaara (Krokfjellet) där Finlands,

¹ <https://www.lausuntopalvelu.fi/SV/Proposal/Participation?proposalId=75d4d4c6-1878-46dd-a3e6-b881c9b1aeb1>

Norges och Rysslands gränser möts. Avsnitt 1.2 i propositionen har kompletterats till denna del i slutskedet av beredningen.

5 Riksgränsen i Tana älvs vattendrag och föreslagna ändringar av gränslinjen

Det gemensamma förslaget om gränslinjens sträckning i Tana älvs vattendrag utarbetades så att i första skedet kartlade experter från båda länderna gränsens sträckning med digitala flygbilder. Grunderna för tolkningen bekräftades gemensamt av båda kommissionerna. Efter flygbildskarteringen gjordes ekolodning vid 15 objekt, på sådana platser i fråga om vilka tolkningen var oklar. Genom ekolodningarna säkerställdes det slutgiltigt vilken tolkning som var korrekt.

Vid följande sju objekt ändras gränsens sträckning, eftersom gränsen följer den djupfåra som fastställts vid gränsöversynen.

Sátkosavu i närheten av Angel (gränskartblad 15)

I området finns klippiga skär som är synliga vid lågvatten. Enligt resultaten från flygbildstolkningen finns det två möjliga djupfåror vid objektet, en på varsin sida av skären. Djupmätningarna bekräftar att djupfåran löper väster om skären, medan den nuvarande gränsen löper öster om skären. Kommissionerna beslutade därför föreslå att gränsen går längs djupfåran, i fåran till väster.

Boazonjarga vid Fierranjoki (gränskartblad 21)

I området har sandbankarnas läge och form ändrat sedan den föregående gränsöversynen. Den älvfåra som följer älvens östra kant jämfördes med fåran till väster. Vid tolkningen av flygbilderna var det inte möjligt att med säkerhet fastställa var djupfåran löper. Resultaten av djupmätningarna visade att fåran till väster är djupare. Kommissionerna beslutade därför föreslå att gränsen går längs djupfåran, i fåran till väster.

Vid Nuorpiemi (gränskartblad 23)

Vid den stora sandbanken i området löper den nuvarande gränsen väster om banken. Enligt djupmätningarna löper djupfåran öster om sandbanken. Kommissionerna föreslår att gränsen ska löpa längs djupfåran, i fåran till öster.

Vid Dálvadas (gränskartblad 24)

Den nuvarande gränsen löper rakt över ett grund som finns i mitten av älven. Enligt djupmätningarna av älvfåror till väster och öster om grundet är fåran till öster djupare. Kommissionerna föreslår att gränsen följer djupfåran till öster om grundet.

Vid Osma (gränskartblad 27)

Den nuvarande gränsen löper mitt igenom en sandbank. Fåror till söder och norr om sandbanken mättes med ekolodning, genom vilken fåran till söder konstaterades vara djupare. Kommissionerna föreslår därmed att gränsen dras söder om sandbanken.

Vid Goržá (gränskartblad 28)

Den nuvarande gränsen löper mitt igenom ett grund. Fårorna till söder och norr om grundet mättes med ekolodning, genom vilken fåran till söder konstaterades vara djupare. Kommissionerna föreslår därmed att gränsen dras söder om grundet.

Rohtoguoika vid Sirma (gränskartblad 30)

En isvall som fanns i området för några år sedan har ändrat vattnets strömning vid ett grund. Utifrån djupmätningarna föreslår kommissionerna att gränser löper närmare fåran vid älvens norra kant, medan den nuvarande gränsen löper närmare älvens södra kant.

Det upprättades ingen separat förteckning över holmarna och sandbankarna i Tana älvs vattendrag. Gränsens sträckning har fastställts med koordinater och gränskartor som har utarbetats i det allmänneuropeiska koordinatsystemet. Holmar eller skär av betydelse överförs inte till den andra statens territorium till följd av gränsöversynen.

6 Ikraftträdande

I enlighet med artikel 1 i gränsöverenskommelsen godkänner Finlands och Norges regeringar gränsöversynsmaterialet. Avsikten är att den gräns som föreslagits vid 2025 års gränsöversyn och de ändringar i gränslinjen som konstaterats vid översynen ska fastställas genom notväxling med Norges regering och sättas i kraft genom förordning av statsrådet efter att riksdagen har gett sitt samtycke till de föreslagna ändringarna av gränslinjen. Avsikten är att gränsöversynen ska gälla i den form som anges på ortofotokartorna och i gränshandlingarna fram till följande gränsöversyn 2050.

7 Behovet av riksdagens samtycke

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller sådana bestämmelser som hör till området för lagstiftningen eller annars har avsevärd betydelse, eller som enligt grundlagen av någon annan anledning kräver riksdagens godkännande.

En översyn av riksgränsen mellan Finland och Norge görs med 25 års mellanrum främst för att fastställa ändringar i älvens djupfåra. Enligt långvarig praxis har översynen inklusive ändringarna av gränslinjen fastställts genom notväxling och därefter satts i kraft genom förordning efter att riksdagen har gett sitt samtycke till ändringarna. På basis av detta har ändringarna av gränslinjen inte ansetts höra till området för lagstiftningen, men i enlighet med 94 § 1 mom. i grundlagen ansetts kräva riksdagens godkännande.

I regeringens proposition om grundlagen (RP 1/1998 rd) konstaterades det att avsikten inte är att ändra ovannämnda långvariga praxis i och med den nya grundlagen. Grundlagsutskottet godkände i sitt betänkande (GrUB 10/1998 rd) regeringspropositionens ståndpunkt. Utskottet konstaterade att det vid dessa gränsöversyner enligt utskottets mening inte är fråga om några egentliga territorieändringar utan snarast om registrering av ändringar i naturförhållandena vid gränslinjen. Detta förfarande har också vidtagits vid de senaste gränsöversynerna mellan Finland och Sverige (FördrS 35/2010) och mellan Finland och Norge (FördrS 3/2003), vilka har satts i kraft genom förordning av republikens president. Riksdagen godkände också det protokoll som upprättades om den gränsöversyn som utfördes med Ryssland 2017 (FördrS 51/2018), vilket sattes i kraft genom förordning av statsrådet.

De ändringar av gränslinjen som föreslås för godkännande beskrivs i avsnitt 5 i propositionen. Det gränsprotokoll som finns som bilaga till regeringens proposition omfattas inte av riksdagens godkännande, men har fogats till propositionen i åskådliggörande syfte.

Eftersom syftet med de ändringar av gränslinjen som nu föreläggs riksdagen för godkännande är att registrera dessa ändringar i naturförhållandena vid gränslinjen, innehåller propositionen inga bestämmelser som gäller grundlagen eller ändring av rikets territorium på det sätt som avses i 94 § 2 mom. i grundlagen. Ändringarna av gränslinjen kan enligt regeringens uppfattning godkännas med enkel majoritet.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås det

att riksdagen ger sitt samtycke till följande ändringar av gränslinjen, vilka föreslås med anledning av 2025 års gränsöversyn av riksgränsen mellan Finland och Norge:

1) de vattenområden som ligger mellan den linje som föreslagits vid gränsöversynen 2025 (den nya riksgränsen) och den linje som fastställdes vid den förra gränsöversynen mellan Finland och Norge (FördrS 3/2003) (den gamla riksgränsen) och vilka ligger på Norges sida om den förstnämnda linjen ska höra till Norge, och

2) de vattenområden som ligger mellan den linje som föreslagits vid gränsöversynen 2025 (den nya riksgränsen) och den linje som fastställdes vid den förra gränsöversynen mellan Finland och Norge (FördrS 3/2003) (den gamla riksgränsen) och vilka ligger på Finlands sida om den förstnämnda linjen ska höra till Finland.

Helsingfors den 11 december 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Utrikesminister Elina Valtonen

Andra bilagor
Bilaga

RIKSGRÄNSEN MELLAN FINLAND OCH NORGE

GRÄNSPROTOKOLL

2025

Finlands och Norges gränskommissioner

RIKSGRÄNSEN MELLAN FINLAND OCH NORGE

GRÄNSPROTOKOLL

Finlands och Norges gränskommissioner har under perioden 2022–2025 förrättat 2025 års allmänna gränsöversyn mellan Finland och Norge i enlighet med gemensamma instruktioner. Dokumenten från gränsöversynen, det vill säga gränsöversynsmaterialet, omfattar ett gränsprotokoll på finska och ett gränsprotokoll på norska, båda med bilagor, gränsmärkesprotokoll, en serie av 37 riksgränskartor och en digital riksgräns. Finlands och Norges gränskommissioner konstaterar att 2025 års allmänna riksgränsöversyn mellan Finland och Norge har fullgjorts för gränskommissionernas del i och med undertecknandet av detta protokoll. Med stöd av artikel 1 i överenskommelsen av den 27 februari 2007 mellan Republiken Finland och Konungariket Norge om skötseln av riksgränsen mellan dessa länder ska gränsöversynsmaterialet lämnas till Finlands och Norges regeringar för godkännande.

I områden på land går riksgränsen i rät linje via de riksrosen som anges i gränsmärkesprotokollen. Riksgränsens sträckning överensstämmer med 2000 års gränsöversyn, och därmed ändras gränssträckningen inte i områden på land. I Tana vattendrag från riksrose 342A till riksrose 343 följer gränsen djupfåran i vattendraget. Djupfåran har fastställts av gränskommissionerna 2023 och 2024 utifrån mätningar i vattendraget som gjorts med hjälp av de nyaste flygbilderna och utifrån ekolodning. Kommissionernas enhälliga förslag om placeringen av gränsen både på land och i vattendraget har angetts i detalj i den gränskarta som utarbetats. Kommissionerna föreslår att hela riksgränsen mellan Norge och Finland stadfästs för de följande 25 åren sådan den beskrivits i dokumenten från gränsöversynen. Det ursprungliga gränsöversynsmaterialet har arkiverats hos utrikesministeriet.

Avtalet träder i kraft mellan rikena från dateringen på en sådan senare not genom vilken parterna underrättar varandra om att de har slutfört de nationella förfaranden som krävs för ikraftträdandet.

Som skedde i Oslo den 22 augusti 2025 i fyra exemplar, två på finska, två på norska, vilka båda texter har samma giltighet.

För Norges gränskommission

För Finlands gränskommission

Johnny Welle
Norges gränsöverkommissarie

Pasi Patrikainen
Ordförande för Finlands
gränskommission